

Spis treści

Streszczenie	6
1. WPROWADZENIE	7
1.1. Problematyka pracy	7
1.2. Zakres pracy	8
1.3. Stan badań i metodologia	9
1.4. Układ pracy	9
1.5. Podstawowe terminy	10
2. PODSTAWOWE KIERUNKI ROZWOJU SPOŁECZNEGO BUDOWNICTWA MIESZKANIOWEGO 1920–2005	12
2.1. Sytuacja mieszkaniowa w miastach na przełomie XIX i XX wieku – diagnozy i propozycje reform	12
2.1.1. Arminiusa analiza sytuacji i propozycje zmian	13
2.1.2. Główne kierunki poprawy warunków zamieszkiwania w miastach	14
2.2. Geneza polityki społecznego budownictwa mieszkaniowego – „mieszkanie społecznie naj- potrzebniejsze”	18
2.2.1. Neue Frankfurt – działalność Ernsta Maya	18
2.2.2. Wkład polski do dyskursu o mieszkalnictwie społecznym	21
2.3. Kongres CIAM – Karta Ateńska a kwestia mieszkaniowa	23
2.4. Krytyka realizacji mieszkaniowych modernizmu	25
3. WIEDENSKI MODEL SPOŁECZNEJ POLITYKI MIESZKANIOWEJ	30
3.1. Uwarunkowania historyczne	30
3.1.1. Otto Wagnera widzenie miasta i architektury mieszkaniowej	33
3.1.2. Stara stolica nowej republiki	34
3.2. Geneza komunalnego programu mieszkaniowego	35
3.2.1. Oddolny ruch osadników	35
3.2.2. Kontynuacja miasta zwarteo	37
3.3. Kształtowanie polityki komunalnego budownictwa mieszkaniowego	38
3.3.1. Podstawy prawne i finansowe	39
3.3.2. Projektowanie i realizacja komunalnej zabudowy mieszkaniowej	41
3.3.3. Kryteria dostępu do mieszkań komunalnych	45
3.3.4. Zawieszenie programu w latach 1934–1955	46
3.4. Reaktywacja i kontynuacja polityki mieszkaniowej	46
3.4.1. „Architektura bez własności” 1955–1965	46
3.4.2. Poszukiwania i eksperymenty	48
3.4.3. Alternatywa – propozycja niskiej zabudowy intensywnej	49
3.4.4. Protest wybudowany	50
3.4.5. Powrót do modelu Rote Wien	54
3.5. Rewitalizacja substancji mieszkaniowej – kształtowanie modelu	56
3.5.1. Rewitalizacja jako powrót do tożsamości miasta	56
3.5.2. Model „łagodnej rewitalizacji”	57
3.5.3. Instytucjonalna i prawna reorganizacja polityki rewitalizacji	59
3.5.4. Adaptacje poddaszy jako integralna część polityki rewitalizacji	62
3.5.5. Program Thewosan – termomodernizacja	63
3.5.6. Dyskurs o rewitalizacji i ocena polityki wiedeńskiej	65
3.6. Wymiar społeczny polityki mieszkaniowej	68
3.7. Wielkomięskie obszary zamieszkiwania przestrzenią publiczną	71

4. ARCHITEKTURA WYBRANYCH ZESPOŁÓW WIELORODZINNEJ ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ ..	73
4.1. Mietkaserne – domy czynszowe czasów monarchii	74
4.2. Przegląd wybranych zespołów mieszkaniowych	77
Pragmatyczna utopia – Karl-Marx-Hof	77
Nowy fragment miasta – Rabenhof	82
Nowy genotyp osiedla – Sandleitenhof	87
Protest wybudowany – Hundertwasser Haus	91
Modelowe osiedle bez samochodów – Autofreie Mustersiedlung	94
W.i.e.N., czyli zespół wielokulturowy	96
Zespół osiedlowy Neue Donau	99
Nowoczesny fragment miasta – Wienerberg City	102
„Albatros na wiadukcie” – Zaha Hadid w Wiedniu	106
Alternatywa dla konwencjonalnych mieszkań – Sargfabriken	109
Niektóre realizacje mieszkaniowe z lat 1990–2000	113
4.3. Rewitalizacja przeciętnej kamienicy	119
4.4. Język detalu architektonicznego	121
4.5. Urządzenia przestrzeni osiedlowych	132
5. POLITYKA MIESZKANIOWA – PERSPEKTYWY	141
5.1. Wiedeńska polityka mieszkaniowa w świetle Nowej Karty Ateńskiej	141
5.2. Strategia polityki mieszkaniowej 2005–2020	143
5.3. Polityka mieszkaniowa – dylematy przyszłości	144
ANEKS	149
1. Rysunki architektoniczne dwóch budynków zespołu mieszkaniowego Sargfabrik i Miss Sarg	149
2. Rzuty kamienicy po przeprowadzonej rewitalizacji	160
3. Wybrane wywiady z mieszkańcami zespołów mieszkaniowych Sargfabrik i Neue Donau	164
4. Zestaw wybranych danych statystycznych i porównawczych dla miasta Wiednia	166
Bibliografia	174
Źródła ilustracji	176
Abstract	177
Podziękowania	178